
РЕВІТАЛІЗАЦІЯ ПСИХОГЕНЕЗИ ДЕПРИВОВАНОЇ ОСОБИСТОСТІ

REVITALISATION OF PSYCHOGENESIS OF DEPRIVATED PERSONALITY

Керівник – **Гошовський Ярослав Олександрович**, доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри педагогічної та вікової психології.

Електронна адреса: Hoshovskyi66@ukr.net
orcid.org: <https://orcid.org/0000-0003-1026-386X>

Напрями наукових досліджень: психолого-педагогічні проблеми ревіталізації (психореабілітації, реадаптації, ресоціалізації, соціорекреації, інкультурації) депривованої особистості з різними видами обмежень (депривація – психічна, соціальна, сенсорна, материнська, сімейна, сексуальна, комунікативна, інформаційна, перцептивна, когнітивна, афективна (емоційна), екстремальна, економічна (матеріальна), професійна, закладова, духовно-соматична, організмична, субетнічна, депривація сну та ін.) у різномісних освітніх системах.

Основні наукові праці. За період науково-педагогічної діяльності опубліковано 328 наукових праць, у тому числі сім монографій, 14 навчальних посібників, зокрема:

1. Гошовський Я. Феноменологія закладової депривації: ревіталізаційний ракурс / Я. Гошовський // Психологія : теорія і практика. – 2018. – Випуск 1 (1). – С. 53-56.

2. Гошовський Я. Психологічні особливості соціальної ідентичності депривованих підлітків: ревіталізаційний

ракурс / Я. Гошовський, Д. Гошовська // Психологічні перспективи. – 2018. – № 31. – С. 71-82. (Directory of Open Access Journals (DOAJ), Index Copernicus International, The European Reference Index for the Humanities and the Social Sciences (ERIH PLUS), Google Scholar, ResearchBib, Наукова періодика України, BASE, WorldCat, Україніка наукова)

3. Гошовський Я. Дифузна ідентичність підлітків з різномісних депривованих сімей / Я. Гошовський, Д. Гошовська // Психологічні перспективи. – 2018. – № 32. – С. 85-96. (Directory of Open Access Journals (DOAJ), Index Copernicus International, The European Reference Index for the Humanities and the Social Sciences (ERIH PLUS), Google Scholar, ResearchBib, Наукова періодика України, BASE, WorldCat, Україніка наукова)

4. Гошовський Я. Самоусвідомлення особистості з психофізичними вадами: емпіричний вимір проблеми / Д. Гошовська, Я. Гошовський // Психологічні перспективи. – 2019. – № 33. – С. 91-102. (Directory of Open

Access Journals (DOAJ), Index Copernicus International, The European Reference Index for the Humanities and the Social Sciences (ERIH PLUS), Google Scholar, ResearchBib, Наукова періодика України, BASE, WorldCat, Україніка наукова)

5. Гошовський Я. Перевентивно-корекційна допомога депривованим дітям із симптомами психоемоційного вигорання / Д. Гошовська, Я. Гошовський // Психологічні перспективи. – 2019. – № 34. – С. 24 – 35. (Directory of Open Access Journals (DOAJ), Index Copernicus International, The European Reference Index for the Humanities and the Social Sciences (ERIH PLUS), Google Scholar, ResearchBib, Наукова періодика України, BASE, WorldCat, Україніка наукова)

Наукове керівництво захищеними дисертаційними роботами:

Городецька Н. Г. «Психологічні особливості подолання інноваційних бар'єрів у педагогічній діяльності» (2009);

Гринько В. О. «Психологічні засади розвитку професійної мобільності викладача вищої школи» (2012);

Васильченко А. В. «Психологічні особливості подолання задрощів у юнацькому віці» (2014);

Мудрак І. А. «Психологічні особливості прояву тривожності депривованих підлітків в умовах пенітенціарного закладу» (2014);

Орос В. М. «Психологічні особливості гіперактивності акцентуованих підлітків в умовах соціальної депривації» (2015);

Лазаренко О. В. «Психологічні особливості становлення економічної ідентичності в учнів раннього юнацького віку» (2015);

Сідоров О. О. «Психологічні механізми взаємозв'язку суїцидальних тенденцій з рівнем самооцінки у студентському середовищі» (2015).

Макогончук Є. С. «Гандикапізм як чинник становлення образу Я особистості в умовах пенітенціарного закладу» (2016);

Візнюк Ю. М. «Самоприйняття як чинник розвитку соціальної ідентичності особистості в умовах сімейної депривації» (2018);

Коренева Ю. П. «Тривожність і фрустрованість як чинники невротизації вагітних жінок різного віку» (2019).

АНОТАЦІЯ

Теоретичне осмислення, методологічне обґрунтування й емпіричне вивчення ускладнених різновидовою, різнотипною та різномодальною депривацією гетерогенних за віком і статтю (досить часто девіантних)

вибірок; психологічна специфіка вікового становлення особистості у парадигмі «онтогенез-дизонтогенез» (спотворений, сповільнений, затриманий та ін. розвиток); науково-психологічне вивчення вікових та педагогічних трансформацій індивідуального і соціально-психологічного розвитку дітей з різновидовою (психічною, соціальною, сенсорною, материнською, сімейною, комунікативною, афективною, екстремальною та ін.) депривацією та їхня ревіталізація як надання психореабілітаційної, рекреаційної, реєдукаційної, реінтеграційної, реадаптаційної та ін. допомоги.

Доробок наукової школи. Базова монографія і докторська дисертація «Психолого-педагогічні основи ресоціалізації депривованих підлітків» Гошовського Я. О.; захищено 10 кандидатських дисертацій; проведено фундаментальне дослідження за рахунок видатків державного бюджету за темою «Психогенеза ревіталізації депривованої особистості»; реалізовано цикл науково-практичних семінарів з міжнародною участю «Феноменологія депривації: психолого-педагогічний і теоретико-прикладний дискурс» (2010-2020 рр.).

ПРЕДСТАВНИКИ

Гринько Вікторія Олександрівна – кандидат психологічних наук, доктор педагогічних наук, Донбаський державний педагогічний університет

Напрями наукових досліджень: психологічні складові та критерії діагностики професійної мобільності особистості, зокрема як подолання різновидової депривації.

Gryn'ko Victoria – Ph. D. in Psychology, Doctor of Pedagogical Sciences, Donbass State Pedagogical University

Trends of Scientific research: Psychological bases of development of professional mobility.

Основні наукові праці:

1. Гринько В. О. Аналіз теоретичних підходів до вивчення феномену „професійна мобільність” / Вікторія Олександрівна Гринько // Молодь і ринок. – 2011. – № 5 (76) травень. – С. 127–131.

2. Гринько В. О. Готовність майбутнього вчителя до інноваційної діяльності як умова формування професіоналізму / Вікторія Олександрівна Гринько // Професіоналізм педагога в контексті Європейського вибору України. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Професіоналізм педагога в контексті Європейського вибору України», 18-20 вересня 2008, м. Ялта. – Зб. Статей. –

Ялта : РВВ КГУ, 2008. – Ч.1.– 71–76.

3. Гринько В.О. Емпіричне дослідження складових професійної мобільності викладача вищої школи / Вікторія Олександрівна Гринько // Проблеми сучасної психології: Збірник наук. пр. Кам'янець-Подільського нац. ун-ту ім. Івана Огієнка, Ін-ту психології ім. Г.С. Костюка АПН України. – Вип. 14. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2011. – С.134-143.

4. Гринько В. О. Історія виникнення і розвитку поняття „педагогічна технологія” / Вікторія Олександрівна Гринько // Гуманізація начально-виховного процесу : Збірник наук. праць. – Слов'янськ : Видавничий центр СДПУ, 2006. – С.187–190.

5. Гринько В. О. Организация непрерывной подготовки студентов к проведению научно-педагогических исследований : Міжнар. наук.-практ. конф. студентів та молодих науковців «Проблема особистості в сучасній науці : Результати та перспективи досліджень». – Донецьк, 2005. – С.61–62.

Васильченко Альона Валеріївна – кандидат психологічних наук, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Напрями наукових досліджень: психологічні особливості переживання заздрощів як наслідку відносної депривації та шляхи подолання їх деструктивних проявів у юнацькому віці.

Vasylichenko Alyona – Ph. D. in Psychology, Ternopil Volodynyr Hnatiuk National Pedagogical University

Trends of Scientific research: Psychological features of overcoming envy at a young age.

Основні наукові праці:

1. Васильченко А. В. Вплив суспільно-політичного розшарування населення на формування деструктивних заздрощів соціального характеру у громадян / А. В. Васильченко // Актуальні досягнення наукових досліджень в педагогіці та психології. – Харків, 2013. – С. 76 – 80.

2. Васильченко А. В. Об'єктивні та особистісні детермінанти виникнення та переживання заздрощів у юнацькому віці / А. В. Васильченко // Проблеми і перспективи розвитку педагогіки та психології у сучасному суспільстві: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – Одеса, 2012. – С. 10 – 14.

3. Васильченко А. В. Проблема формування заздрощів у психоемоційній сфері особистості / А. В. Васильченко // Актуальні проблеми практичної психології. Матеріали II

Всеукраїнського науково-практичного семінару. – Глухів, 2013. – С. 21 – 23.

4. Васильченко А. В. Психологічні особливості заздрощів у структурі соціальної та індивідуальної ситуації розвитку особистості (філософсько-психологічний аналіз) / А. В. Васильченко // Практична психологія і соціальна робота: науково-практичний та освітньо-методичний журнал. – № 5. – Київ, 2013. – С. 48 – 52.

5. Васильченко А. В. Дослідження переживання заздрощів у юнацькому віці / А. В. Васильченко // Проблеми сучасної психології Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. – Випуск 22. – Кам'янець-Подільський, 2014. – С. 67 – 77.

Мудрак Ігор Аркадійович – кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогічної та вікової психології Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Напрями наукових досліджень: вивчення прояву тривожності депривованих підлітків в умовах пенітенціарного закладу.

Ihor Mudrak – Ph. D. in Psychology, assistant professor of Pedagogical and Age Psychology department of Lesya Ukrainka Eastern European National University (LUEENU).

Trends of Scientific research: research of the phenomenon of adolescents' anxiety in penal institutions.

Основні наукові праці:

1. Мудрак І. А. Психологічне вивчення феномену пенітенціарної дезадаптації особистості в умовах позбавлення волі / І. А. Мудрак // Психологічні перспективи. – Луцьк, 2013. – Вип. 21. – С. 154–163.

2. Мудрак І. Специфіка прояву тривожності особистості в умовах пенітенціарної установи: теоретико-методологічні засади / І. Мудрак // Актуальні проблеми психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. – Т. X : Психологія навчання. Генетична психологія. Медична психологія. – Вип. 24. – К. : ДП „Інформаційно-аналітичне агентство”, 2013. – С. 408–417.

3. Мудрак І. Психологічний аналіз тривожності у контексті особистісного розвитку підлітка-колоніста / І. Мудрак // Актуальні проблеми психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. – Т. XII : Психологія творчості. – Вип. 17. – К. : Фенікс, 2013. – С. 215–223.

4. Мудрак І. Психологічні особливості прояву тривожності підлітків-колоністів в умовах комунікативної депривації пенітенціарної установи / І. Мудрак // Aktualne

problem w współczesnej nauki : zbiór raportów naukowych (28.06.2013–30.06.2013). – Warszawa : Wydawca: Sp. z o. o. „Diamond training tour”, 2013. – S. 84–88.

5. Mudrak I. The theoretical empirical analysis of the phenomenon of adolescents' anxiety in penal institutions of Ukraine / I. Mudrak // Scientific issue of education, knowledge, law and management. – Lodz: Wydawca: Fundacja „Oswiata i Nauka Bez Granic PRO FUTURO”, 2013. – № 4(1) grudzien 1. – S. 198-203.

Орос Валентина Миколаївна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри гуманітарних дисциплін Карпатського інституту підприємництва Відкритого університету розвитку людини «Україна».

Напрями наукових досліджень: вивчення гіперактивності акцентуєваних підлітків в умовах депривації.

Valentyna Oros – Ph. D. in Psychology, assistant professor of department of humanities, Carpathian Institute of Entrepreneurship, Open University of Human Development «Ukraine».

Trends of Scientific research: research of the hyperactivity of accentuation teenagers in conditions of social deprivation.

Основні наукові праці:

1. Орос В. Психологічні особливості взаємозв'язку акцентуації характеру та реакції на фрустрацію в депривованих підлітків / В. Орос // Психологічні перспективи. – Випуск 21. – 2013. – С. 175-183.

2. Орос В. Психологічна специфіка агресивності у важковиховуваних акцентуєваних підлітків / В. Орос // Проблеми загальної та педагогічної психології : Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України / За ред. С. Д. Максименка. – Т. ХІУ, част. 6. – Київ, 2012. – С. 342-350.

3. Орос В. Емпіричне вивчення психологічних особливостей акцентуєваності депривованих підлітків / В. Орос // Актуальні проблеми психології : Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України / За ред. С. Д. Максименка. – Т. Х. Психологія навчання, генетична психологія, медична психологія; Випуск 26. – Київ, 2012. – С. 567-576.

4. Орос В. Генетично-психологічні засади вивчення особливостей акцентуєваності депривованих підлітків / В. Орос // Актуальні проблеми психології : Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. – Т. VI. Психологія обдарованості; Випуск 10. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. – С. 207-216.

5. Oros W. Psychological features of development of accentuative teenagers in the

conditions of deprivation / W. Oros // Scientific issue of knowledge, education, law and management. – Lodz : Wydawca : Fundacja «Oswiata i Nauka Bez Granic PRO FUTURO», 2014. – № 2 (6) czerviec. – S. 234-242.

Лазаренко Ольга Володимирівна – кандидат психологічних наук, провідний спеціаліст, Центр психології і психотерапії, м. Луцьк

Напрями наукових досліджень: вивчення психологічних особливостей становлення економічної ідентичності в учнів раннього юнацького віку в умовах соціально-економічної депривації.

Lazarenko Olga – Ph. D. in Psychology, Leading specialist, Center for Psychology and Psychotherapy, Lutsk

Trends of Scientific research: Psychological peculiarities of economic identity in the age of students early adolescence .

Основні наукові праці:

1. Лазаренко О. В. Емоційне вигорання як фактор впливу на економічну соціалізацію суб'єкта / О. В. Лазаренко // Проблеми загальної та педагогічної психології. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України / За ред. С. Д. Максименка. Т. XIII, част. 1. – Київ, 2011. – С. 238-245.

2. Лазаренко О. В. Психоемоційна сфера становлення економічної ідентичності як чинник економічної соціалізації в ранній юності (емпіричний аспект) / О. В. Лазаренко // Проблеми загальної та педагогічної психології. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України / За ред. С. Д. Максименка. Т. XIV, част. 3 – Київ, 2012. – С. 172-178.

3. Лазаренко О. В. Становлення економічної ідентичності в ранній юності в контексті економічної соціалізації особистості засобами соціально-психологічного тренінгу / О. В. Лазаренко // Проблеми загальної та педагогічної психології. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України / За ред. С. Д. Максименка. – Т. XV, част. 1 – Київ, 2013. – С. 158-165.

4. Лазаренко О. В. Набуття старшокласниками зрілої ідентичності як необхідна умова психологічного здоров'я / О. В. Лазаренко // Освіта регіону: український науковий журнал. Політологія. Психологія. Комунікації – 2011. – № 2. – С. 319-322.

5. Лазаренко О. В. Соціальний аспект становлення економічної ідентичності в ранній юності (теоретико-емпіричний ракурс) / О. В. Лазаренко // Вісник Національного університету оборони України. Зб-к наук.

праць. – Київ: НУОУ, 2013. – Вип. 1 (32). – С. 83-87.

Сідоров Олександр Олександрович – кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри психології Львівського державного університету внутрішніх справ.

Напрями наукових досліджень: суїцидальні тенденції студентської молоді як наслідок кризи сенсу буття, спричиненої різномодальними деприваціями.

Olexandr Sidorov – Ph. D. in Psychology, senior lecturer of psychology department of Lviv State University of Internal Affairs

Trends of Scientific research: suicidal tendencies of students as a result of the crisis of the sense of being, caused by deprivation.

Основні наукові праці:

1. Сідоров О. О. Суїцидальні тенденції студентської молоді: причини, профілактики, перспективи дослідження / Актуальні проблеми психології: збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка. – Київ: ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2011. – Том X. – Психологія навчання. Генетична психологія. Медична психологія. – Вип. 19. – С. 735–743.

2. Сідоров О. О. Причини розвитку аутоагресивних нахилів молоді / Вип. 568. Педагогіка та психологія. – Чернівці: Чернівецький нац. У-т, 2011. – С. 146–151.

3. Сідоров О. О. Самооцінка та самореалізація як причини прояву суїцидальних схильностей у представників студентської молоді / Психологічні перспективи. – Вип. 20. – 2012. – С. 234–241.

4. Сідоров О. О. Особливості розвитку суїцидальних тенденцій та передсуїцидальних симптомокомплексів у сучасному студентському середовищі / Теоретичні і прикладні проблеми психології: зб. наук. праць Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. – Луганськ: Вид-во «Ноулідж», 2014. – № 2 (34). – С. 338–344.

5. Сідоров А. А. Теоретико-емпірическое исследование психологических механизмов формирования склонности к самоубийству в современной студенческой среде / Весник Череповецкого государственного университета. – Череповец, 2014. – №2 (55). – С. 131–136.

Макогончук Євгенія Сергіївна – кандидат психологічних наук, начальник юридичного відділу управління державної служби надзвичайних ситуацій України у Волинській області

Напрями наукових досліджень: психологічні особливості впливу гандикапізму

на становлення образу Я особистості в умовах соціальної ізоляції та депривації пенітенціарного закладу.

Макогончук Eugenia – Ph. D. in Psychology, Leading Lawyer at the Law Department of Lesya Ukrainka Eastern European National University

Trends of Scientific research: Handicaps as the factor of the self-identity formation of personality in terms penitentiary establishments.

Основні наукові праці:

1. Макогончук Є. С. Психологічні особливості міжособистісної комунікації в умовах пенітенціарного закладу / Є. С. Макогончук // Психологічні перспективи. – 2013. – Вип. 21. – С. 145–153.

2. Макогончук Є. С. Психологічні особливості тренінгової роботи з підлітками-колоністами: ресоціалізаційний ракурс / Є. С. Макогончук // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Психологічні науки / Черніг. нац. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2015. – Вип. 128. – С. 171–175.

3. Макогончук Є. С. Депривований образ Я та специфіка гандикапізму в умовах пенітенціарного закладу / Є. С. Макогончук // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки / Херсон. держ. ун-т, Ф-т психології, історії та соціології. – Херсон, 2015. – Т. 1, вип. 1. – С. 144–149.

4. Макогончук Є. С. Психологічні особливості гандикапізму депривованих дітей / Є. С. Макогончук // Теоретичні і прикладні проблеми психології: зб. наук. пр. Східноукр. нац. ун-ту ім. В. Даля. – Луганськ; Сєверодонецьк, 2015. – № 3 (38). – С. 264–272.

5. Макогончук Є. С. Психологічна специфіка формування образу Я підлітків в умовах пенітенціарного закладу // Scientific issue of education, knowledge, law and management. – Lodz, 2014. – № 4 (8) grudzien. – S. 195–204.

Візнюк Юлія Миколаївна – кандидат психологічних наук, Волинський інститут МАУП імені Вячеслава Липинського

Напрями наукових досліджень: специфіка самоприйняття як детермінанти розвитку соціальної ідентичності особистості в умовах сімейної депривації.

Viznyuk Yuliya – Ph. D. in Psychology, Volynsky Institute of MAUP named after Vyacheslav Lipinski

Trends of Scientific research: Self-acceptance as a factor of development of person's social identity in the conditions of family deprivation

Основні наукові праці:

1. Візнюк Ю.М. Психологія самоприйняття особистості: до постановки проблеми / Ю.М. Візнюк // Теоретичні і прикладні проблеми психології : зб. наук. праць Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. – Северодонецьк : Вид-во «Ноулідж», 2016 . – № 1 (39). – С.45-53.

2. Візнюк Ю.М. Генетично-психологічний тренінговий підхід щодо оптимізації набуття ідентичності дітьми з тривалою сімейною депривацією / Ю.М. Візнюк // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «психологічні науки». – Випуск 3. – Т.2. – 2017. – С.15-19

3. Візнюк Ю.М. Емпіричне вивчення самоприйняття і соціальної ідентичності в депривованих підлітків: факторний профіль (Острів)

4. Візнюк Ю.М. Психологічні особливості самоприйняття і соціальної ідентичності депривованих підлітків: теоретико-емпіричний ракурс (Кам'янець-Подільський)

5. Візнюк Ю. Психічна депривація як негативний чинник психогенези особистості / Ю. Візнюк // Arena nauki. Kwartalne miedzynarodowe czasopismo naukowe. – № 1 (1) 2017. – С.110-117.

Коренєва Юлія Петрівна – кандидат психологічних наук, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

Напрями наукових досліджень: психологічні особливості тривожності і фрустрованості як чинників невротизації вагітних жінок різного віку.

Korenyeva Yuliya – Ph. D. in Psychology, Petro Mohyla Black Sea National University

Trends of Scientific research: Anxiety and frustration as neuroticism factors of different age pregnant women.

Основні наукові праці:

1. Коренєва Ю. П. Психологічні аспекти ранньої вагітності. Теоретичні і прикладні проблеми психології: зб. наук. праць Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. Луганськ: Вид-во «Ноулідж», 2015. № 3 (38). С. 184–193.

2. Коренєва Ю. П. Тривожність як чинник невротизації особистості: теоретичний ракурс проблеми. Теоретичні і прикладні проблеми психології / за заг. ред. Н.С. Завацької. Луганськ : Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, 2016. № 1 (39). С.100–109.

3. Коренєва Ю. П. Психологічні особливості перебігу вагітності у пізньому репродуктивному віці: емпіричний ракурс. Науковий журнал «Молодий вчений». 2017. № 3 (43) березень. С. 259–262.

4. Коренєва Ю. П. Психологічне ставлення до материнства й ускладнені психостани вагітної жінки: теоретико-емпіричний аналіз проблеми. Психологічні перспективи. 2018. № 32. С. 149–161.

5. Коренєва Ю. П. Несприятливий сімейний мікроклімат як чинник тривожності, фрустрованості й підвищеної невротизації вагітних жінок. Arena nauki. Kwartalne miedzynarodowe czasopismo naukowe. 2018. № 1 (4). С. 33–40.

Основні монографії наукової школи професора Ярослава Гошовського «Ревіталізація психогенези депривованої особистості»